

Wildernissen (Putte-Berendrecht)

Op 2, 17 en 29 juni ledigen we de bodemvallen van het open zand in de Wildernissen. Overal fladderen er geelbandlangsprietmotten in het rond, terwijl tal van pyamaschildwantsen (*Graphosoma italicum*) op pastinaak (*Pastinaca sativa*) zich nijver op de creatie van hun nageslacht richten (afbeelding).

Talrijk zijn er de parasitaire wespen, zoals fraaie goudwespjes (*Hedrychrum rutilans* en *Chrysis bicolor/illigeri*) (afbeelding), maar ook de kakkerlak-, spinnen- en rupsendoders.

Opvallend is dat tijdens de warme juni-dagen veel nachttactieve bosbewonende loopkevers zich nu op het open zand begeven.

Het Laag

Tweemaal zijn hommels en vlinders geteld op de telroute van de Vlinderstichting in het Halsters Laag.

Zoals ook bij eerdere tellingen telt het gebied opvallend weinig hommels.

De koninginpage (afbeelding) liet zich dit voorjaar enkele malen zien, evenals de hommelszweefvlieg (afbeelding). Vooral bruine zandoogjes en zwartsprietdikkopjes komen er in grote aantallen voor.

Kortenhoeff

Tussen de berkenbomen van de Kortenhoeff zijn we op zoek naar de glanzende veldglimmer (*Amara makolksii*), een recent ontdekte loopkeversoort. Op 1 juni zijn de eerder geplaatste bodemvallen geledigd, terwijl elders in het natuurgebied een aantal nieuwe bodemvallen zijn geplaatst. De vallen zijn op 17 en 29 juni gecontroleerd. Daarin werden opvallend veel paarse en blauwzwarte schallebijters (*Carabus problematicus* en *C. violaceus purpurascens*) aangetroffen.

Solarpark Zonneveld (Bergen op Zoom – Klutsdorp)

Op 2 juni bezoeken we – voorlopig voor de laatste keer – het solarpark Dassenberg-Zonneveld. De bodemvallen zijn geledigd en verwijderd. Onder de zonnepanelen treffen we steeds weer vijverlopers aan (*Hydrometra stagnorum*), een wants die je in de begroeiing langs de waterkant verwacht en niet op het droge onbegroeide zand onder de panelen.

Steertse Heide (Kalmthout – Essen)

We assisteren bij de hommelmwandeling van de werkgroep Aculea van Natuurpunt. Fraai was het nest van een aardhommel in de wortelkluit van een omgevallen boom te zien. Uiteraard zijn er die dag veel soorten hommels waargenomen, maar ook een mierenleeuw en een gestreept lieveheersbeestje (afbeelding).

Voor het grenspark tellen we op 11 en 20 juni juffers en libellen in en om de Putwei.

Op de

eerste teldatum zien we veel veel tengerse grasjuffers (*Ischnura pumilio*) in en om de nog resterende waterplasjes. Op de braamstruiken langs het pad, dat van de Groene Dries naar de Putwei leidt zien we die dag een grote diversiteit aan soorten boktorren (afbeelding).

Op 20 juni zijn de Putwei en de daarachter gelegen bomkrater geheel uitgedroogd. Naast een enkele verdwaalde watersnuffel (*Enallagma cyathigerum*) vliegen er grote hoeveelheden vlinders rond, vooral bruine zandoogjes en grote dikkopjes.

Visdonk (Roosendaal / Rucphen)

Door middel van gestandaardiseerd onderzoek met bodemvallen, incidenteel aangevuld met andere vangtechnieken, is vijf jaar lang (2019-2023) onderzoek gedaan naar loopkevers en wantsen op een stukje 'nieuwe natuur' aan de Boswachtersdreef.

Deze maand is het rapport verschenen, waarin de resultaten van dat onderzoek zijn vastgelegd.

Opvallend is de grote soortenrijkdom in dit deel van Visdonk. In de afgelopen vijf jaar zijn op dit kleine stukje natuurgebied niet minder dan 92 soorten loopkevers en 145 soorten wantsen gesignaleerd.

Sommige eenmalig, enkele in grote hoeveelheden. Sommige namen in aantal toe, andere verdwenen er weer.

Door de grote hoeveelheid verzamelde gegevens kan voor een aantal soorten loopkevers worden vastgesteld hoe de levenscyclus doorheen het jaar verloopt.

Aan de hand van wijzigingen in de soortensamenstelling zien we ook de veranderingen die het terrein in die vijf jaar heeft ondergaan. Enerzijds zagen we er elk jaar nieuwe soorten loopkevers verschijnen, die een begroeiing van struikhei en grassen ambiëren. Anderzijds zagen we soorten verdwijnen, die van los zand houden, zoals de gele kruiper (*Harpalus flavescens*) en de gele glimmer (*Amara fulva*). Ook zien we soorten verdwijnen, die een wat vochtigere omgeving prefereren, zoals zespuntsnelloper (*Agonum sexpunctatum*), evenals soorten die kenmerkend zijn voor een pioniersituatie.

Zulke pioniers zijn de bleekgele en de eenhoornige snoerhalskevers (*Anthicus bimaculatus* en *Notoxus monoceros*), kleine kevertjes die aanvankelijk in grote hoeveelheden op het onderzoeksterrein voorkwamen, maar die inmiddels geheel, respectievelijk nagenoeg, verdwenen zijn. Hoewel dit geen loopkevers zijn besteedt het verslag ook aandacht aan deze kevertjes op het terrein, evenals aan de merkwaardige voortplantingswijze van die eenhoornige snoerhalskever. Een bijzondere soort kortschildkever waaraan deze rapportage aandacht schenkt is *Lomechusa emarginata*. Het dier leeft ondergronds in mierennesten en is door ons waargenomen op het kort durende moment dat hij op zoek gaat naar een nieuw "gastgezin".

De aandacht wordt gevestigd op de heidehaantjes (*Lochmaea suturalis*), die op het terrein zijn waargenomen. Deze soort is in staat de heide compleet kaal te vreten, zoals op dit moment op de Veluwe goed te zien is.

Het grote aantal wantsensoorten op het onderzochte perceel, waaronder enkele bijzonder zeldzame, vindt mede zijn oorzaak in de grote variatie van de flora ter plaatse. Veel wantsen zijn immers aan een specifieke plantensoort gebonden. Naar verwachting zal die begroeiing hier op termijn homogener van samenstelling worden, waardoor ook het aantal wantsensoorten zal afnemen.

Stadskern Bergen op Zoom

Vanuit de gemeente Bergen op Zoom komt het verzoek om overleg over monitoring van de urbane biodiversiteit in het stadscentrum.

EVZ Engebeek / de Stok

In juni wordt de Stok 3 keer bezocht. Zowel noord, midden als zuid worden geïnventariseerd en het is fijn dat de jaarlijkse vlinderdip aan het eind van de maand echt voorbij is. Het blijkt dat het landkaartje (foto) en het groot dikkopje dan goed vertegenwoordigd zijn. Samen met de koolwitjes komt het aantal soorten voor dit jaar op 15. Met de libellen is het nog zoeken naar bijzondere soorten. Tussen de vele azuurwaterjuffers valt er nog weinig anders te spotten en het aantal soorten in 2025 blijft voorlopig steken op 14. Voor hommels lijkt het gebied ongeschikt. Een mooie weidehommel laat zich nog wel zien maar een totaal

van 10 individuen is erg weinig. Gelukkig worden er nog wel andere bijen in aantal gezien zoals de pluimvoetbij (foto).

Heideblauwtjes (Kortenhoeff en Staartse Heide)

Ze zijn er nog, met andere woorden, ze hebben de langdurige onderwaterzetting en de droogte toch weer overleefd. De kleine populatie op de Kortenhoeff, er worden er per keer niet meer dan 6-7 geteld, blijft jaar na jaar terugkomen, chapeau heideblauwtje. Op de Staartse Heide is dat wel anders. Daar worden er minimaal 782 geteld. Het wordt met recht als een bolwerk gezien. Wat

opvalt bij de telling dat er nauwelijks spreiding over het gebied is. (Schermafdruck van waarneming.nl) Alleen de allerbeste plekjes worden bevolkt en die dan wel massaal. Het kaartje geeft een vertekend beeld van de aantallen. De stippen in het zuiden en oosten zijn er steeds 50, die in het westen steeds 5. De allerbeste plek is dus richting de Grootte Meer.

Behalve heideblauwtjes doen ook de groot dikkopjes (foto) het goed op de Staartse Heide. We hebben het dan niet over honderden maar toch zeker tientallen.

Brabant Water – Vierhoeven

Op verzoek van Robert Frantzen van Brabant Water kijkt KNNV Roosendaal de komende jaren naar planten, vogels, amfibieën en insecten in hun weidegebieden. Bij het tweede bezoek in juni worden

er tientallen bruin zandoogjes geteld. De graslanden zijn hier uitermate geschikt voor. Niet alleen op de ongemaaide stukken maar ook op de recent gemaaide stukken vliegen ze volop. Op de bloemen vinden we ook groot dikkopje, icarusblauwtje, bruin blauwtje, kleine vuurvlinder en klein koolwitje.

Een hele leuke waarneming is die van de gaffelwaterjuffer in een van de poelen. Er worden minstens 25 paringswielen gezien en evenzoveel juffers in tandem of alleen. In 2020 wordt de zuidelijke soort voor het eerst gezien in Nispen bij een EVZ-telling. Door het groot aantal getelde juffers in de kleine, droogvallende poel bij Vierhoeven lijkt dit een ideaal voortplantingsbiotoop.

Literatuursignaleringen

Entomologische Berichten 85 (3), juni 2025

In deze editie een artikel over de gele zandkruiper (*Harpalus flavescens*), een zeldzame loopkever die uitsluitend op los zand leeft. In het artikel besteden de auteurs veel aandacht aan onze ervaringen met die kever op Visdonk, uit Lievensberg en uit Wildernissen.

Verder in dit nummer artikelen over de bandpalpmot en een klopkever.

Maandverslag insectenwerkgroep KNNV Roosendaal juni 2025

Veelpoot 36^e jrg., nr. 3, juli 2025

In de *Veelpoot*, het blad van de Landelijke Insectenwerkgroep van de KNNV staat weer een reeks van interessante artikelen:

- Bosandoorn, een verrijking voor de tuin
- Vijf jaar lang eenhoornsnoerhalskevers (*Notoxus monoceros*) op een stukje 'nieuwe natuur' op Visdonk (Roosendaal)
- Vreemde eitjes op de brem
- Gleditsiabladvorm (Dasineura gleditschiae)
- Hermelijnen en Dunvlerkspanner

